

En annorlunda resa.

Ingenting blir som man tänkt sig. Så säger vi ofta när saker och ting utvecklar sig i en helt annan riktning än vi räknat med. Men om vi inte är för låsta i våra förväntningar och har sinnena öppna visar det sig inte så sällan att det nya händelseförloppet för oss till oväntade och spännande upplevelser. Det var vad som hände mig när jag i somras i sällskap med två systrar gav mig iväg på en resa norrut för att besöka platser där förfäder bott och verkat. En knapp vecka hade vi på oss för färden som skulle gå över bl a Vilhelmina - Stensele - Arjeplog - Jäkkvik - Jokkmokk - Lycksele - Örträsk - Nordmaling och Sandö. Ett jobbigt program kan man tycka; men resrutten var noga planerad, övernattningarna ordnade (kombinationen elevhem-vandrарhem utmärkt!) och arbetsuppgifterna fördelade oss emellan. Och de snabbkörda vägarna gav oss god tid till aktiviteter utanför programmet.

Vad hade vi då för förväntningar? Eftersom många av förfäderna varit präster, var det naturligt att först söka sig till kyrkor och kyrkogårdar, men det gav inte så mycket som vi hoppats. De flesta kyrkorna var nybyggda eller ombyggda och kyrkogårdarna nyanlagda, det var sällan vi träffade på gravstenar som var äldre än 125 år. På den gamla kyrkplatsen i Vilhelmina, där det inte fanns ett spår av några gravar, fann vi dock i skymningen till vår förvåning ett litet järnkors rest över morfars syster Catharina Augusta Wilhelmina som dog 1856 en dag gammal. Porträtt i sakristior och några skänkta inventarier var fö de enda påtagliga "minnen" vi kunde finna.

Det blev alltså inte riktigt som vi tänkt oss med vår resa - det blev ganska annorlunda och mycket roligare och intressantare! Naturligtvis bidrog det vackra vädret som gav oss möjlighet att ge oss ut i naturen och få uppleva det vidunderligt vackra landskapet. Även om människan i senare tid förändrat naturen genom att dämna vatten och anlägga vägar

m m så kan man med fantasins hjälp föreställa sig hur det var att leva i dessa bygder för 2-300 år sedan. God hjälp till denna inlevelse fick vi genom museibesök i Arjeplog och Jokkmokk, bara de värda en resa. Där kunde man också köpa litteratur som på olika sätt belyste ödebygdsbefolkningens levnadsvillkor under tidernas gång.

Men som alltid var det mötena med människor som gav oss den största behållningen. Och sällan får man en sådan känsla av att komma en bygds hjärta nära som när man vid en stilla vandring på en kyrkogård läser gravstenarnas inskriptioner och kommer i samspråk med kyrkogårdsarbetare och med sockenbor som kärleksfullt vårdar sina anhörigas gravar och som har tid att berätta - utan att behöva "sälja" sin bygd.

Slutligen måste jag nämna hembygdsgårdarna och föreningarna bakom dem: de är utmärkta infartsvägar när man vill lära känna en bygd och dess historia. En av resans höjdpunkter blev för oss det helt oplanerade besöket på Vackra dalens hembygdsgård i Örträsk. Där möttes vi på tunet av en anfader. Örträskts förste nybyggare Johan Hilduinen (i trä!) och i bagarstugan av glada tunnbrödsbagerskor. Huvudbyggnaden inrymde både ett välordnat litet museum och en modern barservering, och personalen gav villigt svar på alla frågor.

Med det här har jag velat inspirera till liknande resor. Får jag komma med några råd? Läs i förväg allt ni kan komma över om de trakter ni ska besöka, glöm inte sockenkrönikor, hembygdsböcker och artiklar i sådana publikationer som Jämtten och Västerbotten. Planera resan väl, man vinner tid om man inte bara kör på måfå. Men gör gärna avvikelser från programmet - det är då det roliga händer!

Birgit Wikström

* * *

Avgiftsbelagda microfilmer

Försök att avgiftsbelägga microfilmsutlåningen från biblioteken tycks bli allt vanligare. Styrelsen beslöt därför vid sitt sammanträde den 2 maj 1983 att sända följande skrivelse till Genealogiska Föreningen, Stockholm:

"Jämtlands läns släktforskareförening har ca 190 medlemmar. I mycket stor utsträckning är våra medlemmar, liksom medlemmarna i flertalet övriga föreningar för släktforskare, hänvisade till att använda mikrofilm material vid sin forskning.

Som vi erfarit från andra håll i landet avgiftsbelägger allt fler bibliotek inlån av mikrofilm material. Nu senast har Örebro stadsbibliotek infört en avgift på 10 kr per inlånad film. Man har i sammanhanget anfört att man kommer att försöka i må den sittande Folkbiblioteksutredningen att ta upp frågan och skapa centrala riktlinjer för biblioteken kring detta.

Enligt vår uppfattning är material som är mikrofilm inte annorlunda än material som finns i bokform. Enda skillnaden är att det krävs en apparat för att kunna läsa. Om biblioteken avgiftsbelägger en del av sina inlån och det drabbar just mikrofilmerna, är detta en utveckling som inger oro.

Vårt önskemål är att Genealogiska Föreningen med kraft vänder sig mot denna särbehandling av mikrofilm material i biblioteken, samt att föreningen verkar för att bibliotekens personal i stället kan erhålla adekvat fortbildning för att även i framtiden kunna ge bra service till släkt- och hembygdskorskarna."

*

Årsavgiften

Om du får ett inbetalningskort tillsammans med detta medlemsblad kan det betyda att du inte betalt årsavgiften för 1983. Avgiften är 20 kronor (10 kronor om du även är medlem i Genealogiska Föreningen Stockholm). Vår förenings ekonomi är svag och vi behöver även ditt bidrag - tack!

Vi sänder även en förteckning över medlemmar i Jämtlands läns släktforskareförening den 1 september 1983. Vi är nu 191 medlemmar!

Föreningens funktionärer 1983

Styrelse:

Birgit Wikström, Regementsg. 19 ordf
831 41 ÖSTERSUND Tel 063-11 34 21
Birgit Linderström, Oldberg v ordf
830 22 FÅKER Tel 063-600 10
Kjell Hoffman, Kyrkgatan 74 kassör
831 34 ÖSTERSUND Tel 063-12 42 15
Kjell Risberg, Ängsvägen 13 sekr
830 43 ÅS Tel 063-304 42
Inga Rosell, Häggvägen 11
832 00 FRÖSÖN Tel 063-430 14
Sven Schylberg, Grytan 2450
834 00 BRUNFLO Tel 063-207 01
Arne Åkerblom, Gräftågränd 4
831 71 ÖSTERSUND Tel 063-850 59

Suppleanter:

Rune Gerdefalk, Morellvägen 23
831 62 ÖSTERSUND Tel 063-12 83 37
Frans Järnankar, Storån 1366
820 90 YTTERHOGDAL 0680-610 10
Irmá Ridbäck, Aspnäsgatan 24
832 00 FRÖSÖN Tel 063-10 16 38

Revisorer:

Nils Dahlberg, Regementsg. 30
831 35 ÖSTERSUND Tel 063-11 08 21
Hans Jacobsson, Högåsvägen 5
831 43 ÖSTERSUND Tel 063-11 56 49

Suppleant:

Maria Nilsson, Artillerigatan 7
831 35 ÖSTERSUND Tel 063-11 09 39

Valberedning:

Harry Jacobsson, Hornsgatan 8
832 00 FRÖSÖN Tel 063-12 84 03
Charlotte Johansson, Stenbärsv. 19
831 62 ÖSTERSUND Tel 063-11 50 52
Olle Sefastsson, Birka 1496
830 43 ÅS Tel 063-305 11

Lokalombud i kommunerna:

Berg
Birgith Carlsson, Hoverberg 2150
840 40 SVENSTAVIK Tel 0687-120 79
Bräcke
Märtha Åhlund, Ulvsjö 1257
840 60 BRÄCKE Tel 0693-120 34
Härjedalen
Frans Järnankar, Storån 1366
820 90 YTTERHOGDAL 0680-610 10
Krokom
Johan Gustafsson, Box 11
830 51 OFFERDAL Tel 0640-301 00
Ragunda
Stina Eliasson, Box 70
840 76 STUGUN Tel 0695-103 91
Strömsund
Birger Källberg, Box 17
830 03 HAVSNÄS Tel 0670-200 23
Åre
Sylvia Forss, Björkvägen 1
830 05 JÄRPEN Tel 0647-112 52

Nödår och missväxt i Brunflobygden under 400 år

Över detta ämne talade Sven Schylberg då föreningen avslutade "vårterminen" den 11 juni. Han inledde emellertid med att berätta något ur Brunflobygdens historia och om dagens möteslokal, hembygdsgården Lill-Grytan. Gården, som byggdes i slutet av 1700-talet, har genomgått skiftande öden och bl a varit majorsboställe och tingshus.

Dagens huvudtema var emellertid en redogörelse för brunflobornas kamp mot missväxt och nöd från ca 1600 och fram till dags dato. Genom att kombinera uppgifter ur olika källor kunde Sven redovisa vilka år skördarna slagit fel på grund av sen vår, torr sommar, tidig frost osv. Av redogörelsen framgick också att man tidigare talade om hårdår då missväxten och nöden var katastrofal och svagår som var något bättre. Missväxt under ett år fick många gånger konsekvenser även följande år eftersom man ätit upp utsädet.

Redan tidigt försökte man dock genom olika samhällsinsatser lindra den värsta nöden. Inte minst viktigt var det att skaffa utsäde och det fanns beskrivningar om hur man skaffat utsäde långväga ifrån.

Efter en kopp gott kaffe stannade en del mötesdeltagare kvar för att, under Svens sakkunniga ledning, bese hembygdsgårdens samlingar.

Kjell Risberg

Redaktörens ruta

Detta är mitt femtonde medlemsblad och det är nu dags att byta redaktör. Jag tackar alla som lämnat stoff till bladet och även er som inte hört av er. Ni har alla på olika sätt underlättat mitt arbete. Jag tackar också för tre roliga år med sekreterarpennan i styrelsen.

Nästa "blad" beräknas utkomma i november säger styrelsen.

Tack - och hälsningar

Elis Svensson

Vi jämför anor från ...

Under föregående år har vi haft några allmänna s k "surrträffar", där någon eller några personer i all enkelhet har berättat om sin forskning. Syftet med mötena har delvis varit att få tips om de olika vägar (understundom irrvägar) man fått vandra i arkiven för att nå fram till målet för forskningen.

Mötena har varit välbesökta men det önskade "surret" har i stort sett uteblivit - kanske på grund av det stora deltagarantalet. För att om möjligt råda bot på detta tänkte vi från och med i höst ändra formerna för träffarna och försöka göra dem mer intima.

Måndagen den 26 september kl 18.00 på Ahlbergshallen (i Stadsmuseet, Rådhusgatan 42) har alla som har intressen i socknarna Alanäs, Ström, Frostviken, Föllinge, Hotagen, Hammerdal, Bodum, Fjällsjö och Tåsjö möjlighet att träffas för att ge och få tips om framkomliga vägar i arkiv och bibliotek.

De tips Du eventuellt får kan Du testa redan kvällen därpå eftersom landsarkivet nu åter börjat med kvällsöppet-hållandet tisdagar 18.30 - 21.00.

Kjell Hoffman

Höstens övriga program

Lördagen den 15 oktober kl 13.00 samlas vi på landsarkivet då Valfrid Larsson kommer att tala om "Krononybyggen".

Lördagen den 12 november kl 13.00 blir det en ny forskarträff på landsarkivet. Morten Lindblad talar om "Den nya namn-lagen" samt om sekretessen på pastoralexpeditionerna.

Lördagen den 10 december kl 13.00 träffas vi på läns museet där Karin Nilsson kommer att berätta om "Jul seder i Jämtland och Härjedalen". Vi dricker därefter kaffe på restaurang Hov. OBS! att Kjell Hoffman vill ha anmälan om deltagande senast den 1 december!

*

Sunne hembygdsförening inbjuder till

Tvåhundraårsminnet av sunnesonen, vetenskapsmannen Pehr Wilhelm Wargentin, som kommer att högtidlighållas i Sunne kyrka söndagen den 25 september kl 11.00 med bl a högtidstal av fil dr Erland von Hofsten om Pehr Wilhelm Wargentin och hans insatser på befolkningsstatistikens område. (Se annonser i ortspr.)